



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta  
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

**Stengel, Georg**

**Ingolstadii, Anno M.DC.L.**

Caput XXXIII. Fortitudo, gaudium, & affectus mirificus S. Andreæ Apostoli  
erga crucem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

Act. 7. 54.

num quoque non dicam, *plenum gratiâ & fortitudine heroëm*, qui uti intrepidè Christum prædicauit, ita ad conuincendos Iudæos, ad subeunda pericula, ad patienda tormenta, ad excipienda saxa animosè se obtulit: & cum staret inter illos, qui *stridabant dentibus in eum*, in cælo sibi videbatur esse, vel certè sibi cælum patere existimabat. Qua de causa dixit: *Ecce video cælos apertos*. Igitur lapidibus ictus, & nunc à fronte, nunc à latere, nunc à tergo petitus, non iaculantium considerauit immanitatem, non iniurias insultantium, sed *intendens in cælum, vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris Dei*, vnâ quidem manu crucem, alterâ verò coronas ostendentem. Ad hæc Stephanus aspexit, magis hinc delectatus, quàm vulneribus suis cruciatus, per quæ animæ suæ censebat viam ad sidera patefactam. Hinc non in impatientias, non in querelas, non in conuicia, non in cominationes erupit, sed pro lapidatoribus suis, tamquam pro benefactoribus, orauit. Itâ & nos faceremus, si *gratiâ & fortitudine pleni*, in rebus aduersis, oculos in cælum & Christum, quò res aduersa ducunt, conijceremus. Nunc multi, more canum, in lapidem sæuiunt; quia tantùm considerant, quo lapide, non quo auctore, aut cur tangantur; vela contracturi, ac patientiores futuri, si Christum agonothetam è cælo prospectantem, & ad præmia inuitantem, cum Stephano intuerentur.

## CAPVT XXXIII.

*Fortitudo, gaudium, & affectus mirificus S. Andrea Apostoli erga crucem.*

I.



ON vsque adèd miserum est mori vitam lætorem sperantibus. Cuius rei Petro Pauloque suprâ laudatis exemplum accedat Andreas Petri frater. Huic cum crucem minaretur Ægeas, *Ego, dixit, seruis crucis patibulum expauescerem, crucis gloriam non predicarem*. O miseri Concionatores, & crucis prædicatores, qui non solum *crucis patibulum*, sed quoduis Auditorum suorum verbum expauescunt! nempe non crucis, sed suam gloriam prædicant; neque meminerunt, omnes Prophetas & Apostolos, ob veritatem fuisse exolos, atque extrema sustinuisse.

Surius 30,  
Novemb.



tinuisse. Non fuit hoc imbelli timidus spiritu Andreas; *Ægeæ* Proconsuli veritatem detestanti, veritatem inculcavit; crucem minitanti, dixit: *Ego si crucis patibulum expauescerem, crucis gloriæ non predicarem.* Quod responsum et si iniquus interpret censuit ab audacia profectum, illico tamen Apostolus adiecit: *Non per audaciam, sed per fidem, pœnam non timeo mortis. Mors animarum pretiosa est.* quod pretium quanti æstimarit Andreas, ostendit perspicuè, cum & ipse liberari morte nollet, & eandem mortem amanti populo, in gratiarum actionem, grauissimis argumentis sedulè suaderet, promptissimis animis excipiendam.

Sic enim historia loquitur: *Tunc iratus Ægeas inſit eum in carcerem retrudi. Ubi cum eſſet clauſus, venit ad eum multitudo pœnæ totius prouincia, ita ut Ægeam uellem occidere, & Andream Apoſtolum, fractis ianuis carceris, liberare. Quos S. Andreas his uerbis aduocauit: Nolite quietem Domini noſtri Ieſu Chriſti in ſeditionem diabolicam excitare. Nam traditus Dominus omnem patientiam præbuit: non contendit, neque clamauit, nec in plateis aliquis eum clamantem audivit. Habete ergo ſilentium, quietem, & pacem: & non ſolum meum martyrium nolite impedire, uerum etiam uos ipſos, quaſi athletas Domini præparate, ut uincatis minas intrepido animo: plagas autem per tolerantiam corporis ſuperetis. Si enim terror timendus eſt, ille eſt utique timendus, qui ſinem non habet. Nam humanus timor ſumo ſimilis eſt, & ſubito, cum excitatus fuerit, euaneſcit. Et ſidolares timendi ſunt, illi ſunt formidandi, qui ſic incipiunt, ut numquam finiuntur. Iſti enim dolores aut leues ſunt, & tolerantur: aut graues ſunt, & cito animam eiciunt. Illi autem dolores æterni ſunt, ubi eſt quotidianus fletus, & mugitus, & luctus, & ſine fine cruciatus, ad quem Proconſul Ægeas ire non timet. Eſtote ergo magis parati ad hoc, ut per tribulationes temporales ad æterna gaudia perſingatis: ubi ſemper lætemini, ſemper floreatis, ſemperq; cum Chriſto regnetis. Hæc, & ſimilia Andreas, per totam noctem populo è carcere eſt conuocatus, extrema pati paratus, & alios quoque inflammans ad extrema pro Chriſto patienda, ſponte utique paſſus, qui prohibuit carcere liberare eum cupientes.*

Nec ſpontè tantum, ſed cupidè etiam, & ut ita dicam, auarè. Quippe minitanti crucem, dixit, ſe etiam maiora tormen-

ta de-

II.  
In Paſſione  
S. Andrea  
apud Sur. 30.  
Nouemb.

III.



ta desiderare. Nec deliniendum, sed prouocandum Iudicem cecidit. Quare hæc vox illius fuit: *Quia in impudentia tua perdurans, me putas minas tuas posse formidare, quidquid tibi videtur in supplicij manus, excogita. Tanto enim meo Regi ero acceptior, quanto pro eius nomine fueropermanens in tormentis confessor. Et iterum: Ego crucis Christi seruus sum, & crucis trophæum optare potius debeo, quam timere. Cumq; eum carnifices ducerent, ut crucifigeretur, concursus factus est populorum clamantium ac dicentium: Iustus homo est amicus Dei: quid fecit, ut ducatur ad crucem? Andreas verò rogabat populum, ut non impedirent passionem eius. Gaudens enim & exultans ibat, & à doctrina non cessans. Et quamquam omnia verba illius saluberrima doctrina erant, docuit tamen potentissimè exemplo, Christo configi desiderans. Sciebat enim crucis configurationisq; vtilitatem.*

## IV.

Roan. 15. 5.  
S. Ambros.  
l. 3. Hexaëim.  
cap. 12.

Altè infederat animo, dictum illud: *Ego sum vitis vos, palmires: palmitem autem decebat à vite sustineri. Quis non miretur, ait S. Ambrosius, ex acino vinaceo, vitem usque in arboris summum cacumen prorumpere, quam velut amplexu fouet, & quibusdam brachijs ligat, & circumdat lacertis, pampinis vestit, fertis vnarum coronat? Qua ad imitationem vite nostra primum vinam desiguit radicem deinde, quia natura flexibilis, & caduca est, clauiculis, quasi manibus quibusdam, quidquid apprehenderit, stringit, hisq; se erigit, & attollit. Talis vitis erat Andreas, è piscatore Apostolus, ex Apostolo Martyr, velut è paruo acino, usque in arboris summum cacumen, hoc est, in crucem prorumpens, quam velut amplexu fouet, & quibusdam brachijs ligat, & circumdat lacertis, apprehendit, stringit, hisq; se usque in calum erigit & attollit.*

## V.

Nam, ut, qui presentes eius morti adfuerè, testantur, cum peruenisset ad locum, ubi crux parata erat, videns eam à longè, exclamauit voce magna, dicens: *Salue crux, qua in corpore Christi dedicata es, & ex membrorum eius margaritis ornata. Antequam te ascenderet Dominus, timorem terrenum habuisti, modo verò amorem celestem obtinens, pro voto susciperis. Sciris enim à credentibus, quanta intra te gaudia habeas, quanta munerapraparata. Securus ergo & gaudens venio ad te, ita ut & tu exultans suscipias me discipulum eius, qui pependit in te: quia amator tuus semper fui, & desideravi amplecti te.*



te. O bona Crux, que decorem & pulchritudinem de membris Domini suscepisti, diu desiderata, sollicitè amata, sine intermissione quaesita, & aliquando jam concupiscenti animo preparata: Accipe me ab hominibus, & redde me Magistro meo, ut per te me recipiat, qui per te redemit me. Et haec dicens, expolians se, & vestimenta sua tradidit carnificibus. Qui accedentes leuauerunt eum in crucem, & extendentes funibus totum corpus eius (sicut eis iussum fuerat) suspenderunt. Adstantes verò erant turba ad viginti millia hominum, inter quos erat frater Aegae, nomine Stratocles, qui simul clamabat cum populo, iniusto iudicio sanctum virum hoc pati. S. verò Andreas confortabat mentes credentium Christo, & hortabatur ad tolerantiam temporalem, docens, nihil esse dignum passionis ad aeternam remunerationis compensationem.

Interea vadit omnis populus cum clamore ad domum Aegae, & omnes pariter clamantes dicebant: Virum sanctum, pudicum, ornatum moribus, bonum doctorem, pium, modestum, rationabilem non hoc debere pati, sed debere deponi de cruce: quia iam secunda die in cruce positus veritatem predicare non cessat. Tunc Aegaeas pauescens populum, & promittens se eum deponere, simul cepit ire. Quem videns S. Andreas, dixit: Quid tu ad nos, Aegae, venisti? si vis credere Christo, sicut promisi, aperietur tibi via indulgentiae. Si autem venisti ad hoc tantum, ut me soluas, ego penitus hinc de ista cruce visens in corpore deponi non potero. Iam enim Regem meum video, iam adero, iam conspectui eius consisto. Sed de tuis miserijs doleo: quia paratus te exspectat aeternus interitus. Curre pro te miser, dum adhuc potes, ne tunc incipias velle, cum non poteris. Mittentes autem manus ad crucem carnifices, non poterant penitus contingere eum. Et subinde alij, & alij ingerentes se, ut soluerent eum, & nullus poterat pertingere ad eum. Stupabant enim brachia eorum, quicumq; se extendissent ad soluendum eum.

Tunc magnà voce S. Andreas dixit: Ne permittas Domine Iesu Christe, me famulum tuum, qui propter nomen tuum pendeo, in cruce solui: nec permittas eum, qui iam per crucem tuam, cognouit magnitudinem tuam, ab Aegae homine corruptibili humiliari, sed suscipe me, tu Magister meus, Christe, quem dilexi, quem cognoui, quem confiteor, quem cernere desidero, in quo sum, quod sum. Suscipe, Domine IESU

R

Christe,

VI.

VII.



Christe, spiritum meum in pace; quia jam tempus est, ut veniam desiderans te videre. Suscipe me Domine IESU Christe, Magister bone, & jube me de ista cruce non deponi, nisi prius spiritum meum susceperis. Et cum hac dixisset, videntibus cunctis, splendor nimius, sicut fulgur de calo veniens, ita circumdedit eum, ut penitus præ ipso splendore oculi eum humani non possent aspicere. Cumq; permansisset splendor ferè dimidia hora spatio, abscedente lumine emisit spiritum, simul cum ipso lumine pergens ad Dominum. Huc usque historia Passionis D. Andrea: quæ plenissima est documentis.

## CAPVT XXXIV.

Quid à S. Andrea, tanto Crucis amatore, discamus.

I.



Vorum primum est, tantum eualuisse hunc amorem crucis, ut viginti hominum millia, quæ præsentis exemplo pascebantur, crucis & crucifixi amore fuerint inflammata. Tantus enim, ut historia addit, timor inuasit omnes, ut nullus remaneret, qui non crederet Saluatori nostro Deo. Et, quis tam frigidus est, vel inter Riphæas niues educatus, quem tantus patendi ardor non incendisset?

II.

Deinde, si splendida alliciunt, apparuit, quantos splendorum mereantur, qui crucis ignominiam non abhorrent. Moyse in monte, Andreas in cruce radiavit: qui, quia Christum secutus est, usque ad mortem, mortem autem crucis, cum Christo exaltatus, cum Christo est transfiguratus; certè splendor nimius, sicut fulgur de calo veniens, ita circumdedit eum, ut penitus præ ipso splendore oculi eum humani non possent aspicere. Nec defuit, qui diceret: Bonum est nos hic esse, cum omnis multitudo exemplo eius fuerit erudita & incensa.

III.

Tertiò docemur, longè aliter sentire Sanctos, & ipsum Deum, quàm Mundum, si Mundi morem contra libeat æstimare. Nos, si vel minimum infertur incommodum, illico ad mortalia, immortaliumque patrocina, ad Superos, & Acheronta confugimus, & omnibus modis, omnibus artibus illud à nobis auerruncamus. D. Andreas neque è vinculis se eripi, neque à morte liberari, neque etiam altero jam die, acerbissimo cum cruciatu pendens,